

ПОНЯТТЯ СУТТЄВОСТІ В АУДИТІ

*С.О. Гіфес**ІФНТУНГ, вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, Україна, 7601, e-mail: softagifes5@bigmir.net*

Одне з найважливіших рішень, яке приймає аудитор - це судження про суттєвість, а отже потребує досить високого професіоналізму та досвіду. Необхідність документування не тільки процедур аудиту, а й обґрунтування рішень аудитора з врахуванням ризику, що базується на використанні критерію суттєвості, визначено міжнародною практикою, яка сьогодні в Україні приймається за основу. З іншого боку, документування найбільш важливих процедур аудиту (серед яких розрахунки рівнів суттєвості) створює базу для контролю якості перевірок.[6]

На сьогоднішній день проблема встановлення рівня суттєвості в аудиті набула особливої актуальності у зв'язку з необхідністю застосування в аудиторській практиці Міжнародних стандартів аудиту. Даною проблемою займаються як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, такі як Аренс А., Андреев В. Д., Бутинець Ф. Ф., Лоббек Дж., Петрик О. А., Пилипенко І. І., Редько О. Ю, Сухарева Л. О. та інші.

В МСА 320 «Суттєвість при плануванні і проведенні аудиторської перевірки» суттєвість визначається так: інформація є суттєвою, якщо її пропускання або неправильне відображення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансових звітів. Суттєвість залежить від величини суми статті або значущості помилки, допущеної за певних обставин у зв'язку з пропуском чи неправильним відображенням. Таким чином, суттєвість скоріше виступає певним критерієм відсікання, а не основною якісною характеристикою, яка має бути притаманна інформації, щоб вона стала корисною.[1]

Суттєвість в аудиті – це елемент організаційно-методичного механізму забезпечення процесу здійснення перевірки, який визначає концепцію достовірності інформації, наведеної в аудиторському висновку. Під достовірністю економіко-управлінської інформації розуміється не абсолютна точність даних, а такий ступінь їх точності, який дозволяє користувачеві інформації зробити на їх основі висновки про фінансовий та майновий стан підприємства, результати його господарської діяльності і прийняти обґрунтовані рішення, що базуються на цих висновках.[2]

Аудитора цікавлять суттєві викривлення, і він не несе відповідальності за виявлення викривлень, несуттєвих для фінансової звітності. Інформація є суттєвою, якщо її пропуск або неправильне відображення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансової звітності.

Викривлення, включаючи пропуски, вважаються суттєвими, якщо обґрунтовано очікується, що вони, окремо або в сукупності, можуть вплинути на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі фінансової звітності.

Судження щодо суттєвості робляться з урахуванням супутніх обставин і залежать від розміру або характеру викривлення, або їх поєднання.

Суттєвість враховуються протягом всієї аудиторської перевірки, особливо під час:

- ідентифікації та оцінки ризиків суттєвого викривлень;
- визначення характеру, змісту, часу й обсягу подальших аудиторських процедур;
- оцінки впливу не виправлених викривлень (за їх наявності) на фінансову звітність та формування думки в аудиторському звіті.[3]

Суттєвість залежить від величини суми статті або значущості помилки, допущеної за певних обставин у зв'язку з пропуском чи неправильним відображенням. Таким чином, суттєвість скоріше виступає певним порогом або критерієм відсікання, а не основною якісною характеристикою, яка має бути притаманною інформації, щоб вона стала «корисною».

Аудитор розглядає суттєвість і на рівні фінансової звітності у цілому, і стосовно сальдо окремих рахунків, класів операцій та інформації, що розкривається.

До чинників, що можуть вказувати на наявність одного або більшої кількості певних

класів операцій, залишків на рахунках або розкриття для яких обґрунтовано очікується викривлення у меншому розмірі, ніж суттєвість на рівні фінансової звітності в цілому, і

можуть вплинути на економічні рішення користувачів на основі фінансової звітності, належать такі:

- чи впливають законодавчі та нормативні акти або застосовна концептуальна основа фінансової звітності на очікування користувачів стосовно вимірювання або розкриття окремих статей;

- основні розкриття інформації для галузі, в якій діє суб'єкт господарювання;

- чи зосереджена увага на конкретному аспекті бізнесу суб'єкта господарювання, що окремо розкривається у фінансовій звітності.

Під час аудиторської перевірки аудитор установлює прийнятний рівень суттєвості з метою виявлення суттєвих (з кількісної точки зору) викривлень. Проте, треба враховувати і обсяг (кількість), і характер (якість) викривлень. Прикладами якісних викривлень можуть бути:

- недостатній чи невідповідний опис облікової політики, коли є ймовірність того, що користувач фінансової звітності буде введений в оману таким описом;

- ненадання інформації про порушення нормативних вимог, коли є ймовірність того, що подальше накладення нормативних обмежень суттєво зменшить операційні можливості.

На суттєвість можуть впливати законодавчі і нормативні вимоги, а також фактори, що стосуються сальдо окремих рахунків фінансової звітності і взаємозв'язків між ними. Між суттєвістю та аудиторським ризиком є зворотний зв'язок, тобто, чим вищий рівень суттєвості, тим нижчий аудиторський ризик, і навпаки. Аудитор враховує зворотний зв'язок між суттєвістю та аудиторським ризиком при визначенні характеру, розрахунку часу та обсягу аудиторських процедур.[4]

Часто до контрольного показника при початковому визначенні суттєвості на рівні фінансової звітності в цілому застосовується відсоток.

Визначення відсотка, що має застосовуватися до контрольного показника, ґрунтується на професійному судженні. Між відсотком та обраним контрольним показником існує взаємозв'язок, який полягає в тому, що відсоток, який застосовується до прибутку до оподаткування внаслідок операцій, що продовжуються, зазвичай буде більшим, ніж

відсоток, що застосовується до сукупних доходів.

Концепцію суттєвості аудитор використовує як при плануванні, так і при проведенні аудиту, при оцінці впливу ідентифікованих викривлень на сам аудит та впливу невикористаних викривлень (за їх наявності) на фінансову звітність, а також при формулюванні висновку в своєму звіті.

Отже, «суттєвість» є одним з найважливіших понять в аудиторській практиці, оскільки саме воно супроводжує аудитора з моменту визначення видів, обсягів та термінів здійснення аудиторських процедур і до формування аудиторського висновку. Значущість питань оцінки суттєвості вимагає від кожної аудиторської фірми розробки власної методики вибору бази суттєвості й способу розрахунку її величини. При цьому рівень суттєвості пропонується оцінювати з використанням показника ризику системи обліку, встановивши його залежність з якісним показником суттєвості. Представляється, що це дозволить детальніше спланувати аудиторську перевірку і об'єктивно знизити витрати.[5]

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт аудиту 320 «Суттєвість при плануванні і проведенні аудиторської перевірки»
2. Проскуріна Н. М. Оцінка суттєвості помилок в контексті міжнародних стандартів аудиту, надання впевненості та етики [Електронний ресурс] / Н. М. Проскуріна – Режим доступу до документу http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvlnau/Ekon_2010_17/Proskurina.pdf
3. Немченко В. В. Аудит. (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту). / За ред. проф. Немченко В.В., Редько О. Ю., Підруч.-ник. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 540 с.
4. Утенкова К.О. Аудит : навчальний посібник [Текст] / К.О. Утенкова. – К.: Алерта, 2011. – 408 с.
5. Саханевич К.В. Визначення рівня суттєвості в процесі аудиту [Електронний ресурс] / К.В.Саханевич, В.М.Чубай. – Режим доступу до статті http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/vnulp/menegment/2012_722/45.pdf
6. Разборська О.О. Оцінка суттєвості помилок в аудиті [Електронний ресурс] / Разборська О.О. Данілкина Н.С. – Режим доступу до статті <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=64022>

Науковий керівник - к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Кафка С.М.

УДК 657.6

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

Х.В. Глінська

*ІФНТУНГ, вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, Україна, 76019,
e-mail: kris_911@mail.ru*

Адекватне планування аудиторської роботи сприяє забезпеченню належної уваги важливим ділянкам аудиторської перевірки, своєчасній ідентифікації та вирішенню потенційних проблем, а також організації та виконанню завдання з аудиту ефективно і якісно. Планування аудиту